

ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ ਭਰਪੂਰੀ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂਆਤ (2:14-36)

ਕਈ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਆਖਦੇ ਹਾਂ, ‘‘ਪਤਰਸ ਨੇ ਇੰਜੀਲ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੁਣਾਈ।’’ ਇਸ ਵਾਕ ਲਈ ਸਬੂਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ‘‘ਇੰਜੀਲ’’ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ‘‘ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ।’’ ਮੱਤੀ, ਮਰਕੁਸ, ਲੂਕਾ ਅਤੇ ਯੂਹੰਨਾ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ‘‘ਇੰਜੀਲ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ’’ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਮਰਕੁਸ 1: 1) ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਯਿਸੂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਉਹਦੀ ਸੇਵਕਾਈ ਦੀ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ। ਯਿਸੂ ਦੇ ਜਨਮ ਨੂੰ ‘‘ਵੱਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਖਬਰ’’ ਕਿਹਾ ਗਿਆ (ਲੂਕਾ 2: 10)। ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਕਾਈ ਵਿਚ ਇੰਜੀਲ (ਲੂਕਾ 4: 18; ਮੱਤੀ 11: 5; ਲੂਕਾ 7: 22; 9: 6; 20: 1 ਵੀ ਵੇਖੋ), ਖਾਸ ਕਰਕੇ ‘‘ਰਾਜ ਦੀ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ’’ ਸੁਣਾਈ (ਮੱਤੀ 4: 23; 9: 35; 24: 14; ਮਰਕੁਸ 1: 14, 15 ਵੀ ਵੇਖੋ)। ਉਹਨੇ ਇਹ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ ਸੁਣਾਈ ਕਿ ਰਾਜ ‘‘ਨੇੜੇ’’ ਆ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ (ਮੱਤੀ 4: 17)।

ਕਿਉਂਕਿ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2 ਅਧਿਆਇ ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ‘‘ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ’’ ਅਤੇ ‘‘ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ’’ ਦਾ ਕਈ ਵਾਰ ਜ਼ਿਕਰ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਭਰਪੂਰੀ ਨਾਲ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਤਰਸ ਨੇ ਹੀ ਕੀਤਾ। 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 15: 1-4 ਵਿਚ, ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ ਦੇ ਸੁਨੇਹੇ ਦਾ ਸਾਰ ਮਸੀਹ ਦੀ ਮੌਤ, ਦਫ਼ਨਾਇਆ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਜੀ ਉੱਠਣਾ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਹਾਨ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਤਦ ਤਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਦ ਤਕ ਮਸੀਹ ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੀ ਨਾ ਉੱਠਦਾ। ਪਤਰਸ ਨੇ ਇਹ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2: 14-36 ਵਿਚ ਕੀਤਾ।

ਜਦ ਮੱਤੀ 16 ਵਿਚ ਪਤਰਸ ਨੇ ਮਸੀਹ ਦਾ ਇਕਰਾਰ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸੰਦੇਸ਼ ਸੁਣਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇਗਾ। ਪਤਰਸ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ਉਤਾਰੋ: ਉਹ ਉੱਚਾ ਲੰਮਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਝਾਤੀ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਲੰਮਾ ਜਿਹਾ ਆਕੜ ਕੇ ਸਿੱਧਾ ਖੜਾ, ਉਹ ਭੀੜ ਦੇ ਬੈਠਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਤਕ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਾਨ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੁਣਾ ਸਕੇ। ਕੁਝ ਹਫ਼ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੇ ਯਿਸੂ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਉਹ ਉਹਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਤੁਸੀਂ ਪਤਰਸ ਦੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਈ ਵਾਰ ਸੁਣੇ ਹੋਣਗੇ, ਪਰ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ

ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਜਿਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੁਣ ਰਹੇ ਹੋਵੋ। ਇਹ ‘ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸੰਦੇਸ਼’ ਲਾਜਵਾਬ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਯਕੀਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਤਰਸ ਦਾ ਬੇਲਿਹਾਜ਼ੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਹੈ।

ਪਤਰਸ ਨੇ ਭੀੜ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨੂੰ ਕਿ ਉਹਨੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਰਸੂਲਾਂ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ:

ਤਦ ਪਤਰਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਿਆਰਾਂ² ਦੇ ਨਾਲ ਖੜੋ ਕੇ ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਆਖਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਹੇ ਯਹੂਦੀਓ ਅਤੇ ਯਹੂਸਲਮ ਦੇ ਸਭ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਓ!³ ਇਹ ਜਾਣੋ ਅਤੇ ਕੰਨ ਲਾ ਕੇ ਮੇਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣੋ! ਕਿ ਇਹ ਜਿਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ਨਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂ ਜੋ ਅਜੇ ਪਹਿਰ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੈ (ਆਇਤਾਂ 14, 15)।

‘‘ਪਹਿਰ ਦਿਨ’’ ਸਵੇਰ ਦੇ ਨੌਂ ਵਜੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ।⁴ ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਜੰਮਿਆ ਪਲਿਆ ਹਾਂ, ਉੱਥੇ ਪਤਰਸ ਦੇ ਇਸ ਤਰਕ ਦਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਥੇ ਤਾਂ ਲੋਕ ਦਿਨ ਰਾਤ ਟੁੰਨ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਪਤਰਸ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉੱਥੇ ਇਹਦੀ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮੀਅਤ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੱਟੜ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਯਹੂਦੀ ਸੱਬਤ ਦੇ ਦਿਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਨੌਂ ਵਜੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਖਾਂਦੇ ਪੀਂਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ।⁵

ਯੋਏਲ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ (2:16-21)

ਫਿਰ ਪਤਰਸ ਨੇ ਉੱਥੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੇ ਕੁਝ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਣਿਆ ਉਹ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਆਤਮਾ ਦਾ ਡੋਲਿਆ ਜਾਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਗੋਂ ਰੱਬੀ ਆਤਮਾ ਦਾ ਵਹਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ‘‘ਇਹ ਉਹ ਗੱਲ ਹੈ ਜੋ ਯੋਏਲ ਨਬੀ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨੀ ਕਹੀ ਗਈ ਸੀ, ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਆਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਐਉਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰਾਂ ਉੱਤੇ ਵਹਾ ਦਿਆਂਗਾ’’ (ਆਇਤਾਂ 16, 17)। ਪਤਰਸ ਨੇ ਇਹ ਹਵਾਲਾ ਯੋਏਲ 2:28-32 ਵਿੱਚੋਂ ਲਿਆ ਸੀ।⁶ ਪਤਰਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ‘‘ਆਖਰੀ ਦਿਨਾਂ’’ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ।⁷ ਯਹੂਦੀ ਸੋਚ ਮੁਤਾਬਕ ‘‘ਆਖਰੀ ਦਿਨਾਂ’’ ਮਸੀਹ ਦੇ ਰਾਜ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਸਨ। ਅਸਲ ‘ਚ ਪਤਰਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ‘‘ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਤੁਸੀਂ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਇਹ ਉਹੀ ਹੈ, ਭਾਵ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਆ ਪੁੱਜੇ ਹਨ!’’ ਬਾਅਦ ਵਿਚ, ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ... ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ...’’ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 1:1, 2; 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 10:11; ਇਬਰਾਨੀਆਂ 9:26; 1 ਪਤਰਸ 1:20; 1 ਯੂਹੰਨਾ 2:18 ਵੀ ਵੇਖੋ)। ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ‘‘ਆਖਰੀ ਦਿਨਾਂ’’ ਅਜੇ ਆਉਣੇ ਹਨ,⁹ ਜਦ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ‘‘ਅੰਤ ਦੇ ਦਿਨਾਂ’’ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਾਂ।¹⁰ ਮਸੀਹੀ ਯੁੱਗ ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਦਾ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਸੀਹ ਦੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਆਖਰੀ ਯੁੱਗ ਹੈ।

ਯੋਏਲ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਮੁਤਾਬਕ, ‘‘ਅੰਤ ਦੇ ਦਿਨਾਂ’’ ਵਿਚ ਕੀ ਹੋਣਾ ਸੀ?

ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਆਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਐਉਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰਾਂ ਉੱਤੇ ਵਹਾ ਦਿਆਂਗਾ,¹¹ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪੁੱਤਰ ਅਰ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਧੀਆਂ ਅਗੰਮ ਵਾਕ ਕਰਨਗੇ, ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਜੁਆਨ ਦਰਸ਼ਣ ਵੇਖਣਗੇ, ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਬੁੱਢੇ ਸੁਫਲੇ ਵੇਖਣਗੇ।¹² ਹਾਂ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਦਾਸਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦਾਸੀਆਂ¹³ ਉੱਤੇ ਉਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਵਿੱਚੋਂ ਵਹਾ ਦਿਆਂਗਾ, ਅਰ ਉਹ ਅਗੰਮ ਵਾਕ ਕਰਨਗੇ (ਆਇਤਾਂ 17, 18)।

ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦ ਮਲਾਕੀ ਨੇ ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਕਲਮ ਨੂੰ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਦਾ ਦਾਨ ਅਲੇਪ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ‘‘ਅੰਤ ਦੇ ਦਿਨਾਂ’’ ਵਿਚ ਮਸੀਹ ਦੇ ਆਉਣ ਤਕ ਇੰਜ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਸੀ। ਯੂਹੰਨਾ ਬਪਤਿਸਮਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਵਧ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵੇਖ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਫੇਰ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਪਤਰਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਸੀਮਤ ਰੂਪ ਵੇਖਿਆ ਸੀ ਉਹ ਯੂਹੰਨਾ ਅਤੇ ਯਿਸੂ ਦੀ ਸੇਵਕਾਵੀ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਉਹਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵਧ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਨ੍ਹੇਰੀ ਦੀ ਗੂੰਜ, ਅੱਗ ਦਾ ਵਿਖਾਈ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਬੋਲੀਆਂ ਬੋਲੇ ਜਾਣਾ, ਸਭ ਆਤਮਾ ਦੇ ਵਹਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਸਨ। ਯੋਏਲ ਨੇ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ,¹⁴ ਇਹ ਅਚੰਭੇ ਦਾਨ, ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਾਂਗ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਆਦਮੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਔਰਤ,¹⁵ ਹਰ ਉਮਰ¹⁶ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਰੁਤਬੇ ਵਾਲੇ ‘‘ਸਾਰੇ ਸਰੀਰਾਂ’’ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।¹⁷ (ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ‘‘ਸਾਰੇ ਸਰੀਰਾਂ’’ ਤੋਂ ਭਾਵ ਧਰਤੀ ਤੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਆਦਮੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ।¹⁸ ‘‘ਸਾਰੇ ਸਰੀਰਾਂ’’ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਇਕ ਸਮੂਹ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ।)

ਆਪਣੀ ਬਾਈਬਲ ਵਿੱਚੋਂ 17 ਅਤੇ 18 ਆਇਤ ਵਿਚ ‘‘ਅਗੰਮ ਵਾਕ’’ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਰੇਖਾਕਿਤ ਕਰ ਲਓ। ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਜਾਂ ਅਗੰਮ ਵਾਕ ਕਰਨਾ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣਾ ਹੀ ਸੀ।¹⁹ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਚਮਤਕਾਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਬੋਲ ਰਹੇ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਲਈ ਬੋਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਤਰਸ ਨੇ ਦਿਲੇਰੀ ਨਾਲ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਰਸੂਲ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਆਤਮਾ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਬੋਲ ਰਹੇ ਸਨ!

ਮਸੀਹ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਮਹਾਨ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਪਤਰਸ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਝੱਟ ਆਇਤ 22 ਤੇ ਚਲਿਆ ਜਾਵਾਂ, ਜਿੱਥੋਂ ਉਹਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦਾ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰੋਲਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਰਹੀ ਹੈ, ‘‘19 ਤੋਂ 21 ਤਕ ਦੀਆਂ ਆਇਤਾਂ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?’’

ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਤਾਹਾਂ ਅਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਚੰਭੇ, ਅਰ ਹੇਠਾਂ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਲਹੂ ਤੇ ਅੱਗ ਤੇ ਧੂੰਏਂ ਦੇ ਬੱਦਲ ਵਿਖਾਵਾਂਗਾ। ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਦਿਨ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੂਰਜ ਅਨ੍ਹੇਰਾ ਅਰ ਚੰਦ ਲਹੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਐਉਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਹਰੇਕ ਜਿਹੜਾ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਮ ਲਵੇਗਾ ਬਚਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪਤਰਸ ਨੇ ਯੋਏਲ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ, ਪਰ ਉਹਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਹਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਪਤਰਸ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਜਾਣਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਪਰ ਉਤਸੁਕ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਚੱਲਾਂਗੇ ਕਿ 19 ਤੋਂ 21 ਆਇਤਾਂ ਵਿਚ ਅਪੋਕਲਿਪਟਿਕ (ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਦੀ) ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ।²⁰ ਅਜਿਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਅਰਥ ਸ਼ਬਦੀ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਸੰਕੇਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੂਰਜ ਅਤੇ ਚੰਨ ਲਈ ਜਿਹੜੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਕ ਅਰਥਾਵਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਯੋਏਲ ਨੇ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਹਦੀ ਵਰਤੋਂ ‘ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਖ਼ਾਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬਰਕਤ ਜਾਂ ਸਰਾਪ ਦੇਣ ਲਈ’ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ (ਵੇਖੋ ਯਸਾਯਾਹ 13:6, 10, 11; ਹਿਜ਼ਕੀਏਲ 32:2, 7, 8; ਆਮੋਸ 5:18, 20)। ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਅੰਤ ਦੀ ਗੱਲ ਦੱਸਣ ਲਈ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।²¹ (ਫਿਰ ਤਾਂ, ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਖ਼ੁਦਾ ਬਰਕਤ ਜਾਂ ਸਰਾਪ ਦੇਣ ਲਈ ਖ਼ਾਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ)। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਗੱਲ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਅਸੀਂ ਹੈਰਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ‘ਆਇਤ 19 ਤੋਂ 21 ਤਕ ਯੋਏਲ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸ ਘਟਨਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ?’²² ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ‘ਅੰਤ ਦੇ ਦਿਨਾਂ’ ਦੇ ਅੰਤ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਜਦ ਮਸੀਹ ਵਾਪਸ ਆਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ।²³ ਇਹ ਸਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਇਕ ਦਿੱਕਤ ਹੈ: 19 ਅਤੇ 20 ਦੇ ਬਾਅਦ ਆਇਤ 21 ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ‘ਹਰੇਕ ਜਿਹੜਾ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਮ ਲਵੇਗਾ ਬਚਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।’ ਜਦ ਮਸੀਹ ਆਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਉਹਦਾ ਨਾਮ ਲੈ ਕੇ ਬਚਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੇ ਖ਼ਿਆਲ ‘ਚ ਆਇਤ 19 ਅਤੇ 20 ਪੈਂਟੈਕਾਸਟ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਦਿਨ ਖ਼ੁਦਾ ਨੇ ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ‘ਅਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤਾ’ ਅਤੇ ਇੰਜੀਲ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਇਆ।²⁴ (ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ, ਪਤਰਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਬਚਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ‘ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਮ’ ਕਿਵੇਂ ਲੈਣਾ ਹੈ।²⁵)

ਯਿਸੂ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ (2:22-24)

ਪਤਰਸ ਨੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋ ਕੁਝ ਉਹ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਦੱਸਣ ਦੇ ਬਾਅਦ (ਜੋ ਕੁਝ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁਣਿਆ ਅਤੇ ਵੇਖਿਆ ਉਹਦਾ ਅਰਥ), ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਦੱਸਿਆ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜਾਣਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਯਿਸੂ ਦੀ ਗੱਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਆਈ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੀ ਮੈਂ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ‘ਹੇ ਇਸਰਾਏਲੀਓਂ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣੋ ਕਿ ਯਿਸੂ ਨਾਸਰੀ’²⁶ ਜਿਸ ਦੇ ਸੱਚ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਅਤੇ ਅਚੰਭਿਆਂ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ²⁷ ਨਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚ ਵਿਖਾਈਆਂ, ਜਿਹਾ ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਜਾਣਦੇ ਹੋ’ (ਆਇਤ 22)। ਯਿਸੂ ਦੇ ਕੰਮ ‘ਖ਼ੁੱਜੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ’ ਹੋਏ ਸਨ (26:26); ਇਹ ਗੱਲ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਅਚੰਭੇ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਆਮ ਲੋਕ ਜਾਣਦੇ ਸਨ (ਯੂਹੰਨਾ 9:16; 12:37)।²⁸ ਪਤਰਸ ਵੀ ਉਸੇ ਗੱਲ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੁਆਉਣਾ

ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜੋ ਯਿਸੂ ਦੇ ਧਰਤੀ ਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਨਿਕੁਦੇਮੁਸ ਨੇ ਕਹੀ ਸੀ: ਜਿਹੜੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਯਿਸੂ ਨੇ ਵਿਖਾਏ ਉਹ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਵਿਖਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ‘ਜੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਨਾ’ ਹੁੰਦਾ (ਯੂਹੰਨਾ 3:2)!

‘ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚ’ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਪਤਰਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲ ਹੱਥ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਫ਼ਲਸਤੀਨ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਜਦ ਉਹਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ ‘ਜਿਹਾ ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਜਾਣਦੇ ਹੋ’ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਫੈਲਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਪਿਛਲੇ ਪੰਜਾਹ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਨਾਸਰੀ-ਉਹਦਾ ਜੀਵਨ, ਸਲੀਬ ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਣਾ (ਲੂਕਾ 24: 18), ਉਹ ਖਾਲੀ ਕਬਰ ਜਿੱਥੇ ਉਹਦੀ ਦੇਹ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ,²⁹ ਅਤੇ ਇਹ ਅਫ਼ਵਾਹਾਂ ਹੀ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੋਣਗੀਆਂ ਕਿ ਉਹਦੀ ਦੇਹ ਕਿੱਥੇ ਗਈ (ਮੱਤੀ 28: 11-15)। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਫ਼ਲਸਤੀਨ ਦਾ ਵਾਸੀ ਜਾਂ ਬਾਹਰੋਂ ਆਇਆ ਹਰ ਕੋਈ ਯਿਸੂ³⁰ ਦੇ ਨਾਂ ਤੋਂ ਵਾਕਫ਼ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਰਾਹੀਂ ਸੁਣੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਮੋਅਜ਼ਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਚੁੱਕਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪਤਰਸ ਨੇ ਫਿਰ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਦੱਸਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ: ‘ਓਸੇ ਨੂੰ ਜਦ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਠਹਿਰਾਈ ਹੋਈ ਮੌਤ ਅਤੇ ਅਗੰਮ ਗਿਆਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੁਸੀਂ³¹ ਬੁਰਿਆਰਾਂ [ਅਰਥਾਤ ਰੋਮੀ ਸਿਪਾਹੀਆਂ³²] ਦੇ ਹੱਥੀਂ ਸਲੀਬ ਦੇ ਕੇ ਮਰਵਾ ਦਿੱਤਾ’ (ਆਇਤ 23)। ਪਤਰਸ ਦੀ ਇਹ ਗੱਲ (ਭੀੜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯਿਸੂ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰਕੇ ਉਹਦੀ ਮੌਤ ਮੰਗੀ ਸੀ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਹੱਕਾ ਬੱਕਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸੀ। ਯਿਸੂ ਦੀ ਮੌਤ ‘ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਠਹਿਰਾਈ ਹੋਈ ਮੌਤ ਅਤੇ ਅਗੰਮ ਗਿਆਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ’ ਹੋਈ ਸੀ!³³

ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਮਸੀਹ ਮੰਨਣ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਯਹੂਦੀ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਰੁਕਾਵਟ ਇਹੀ ਸੀ ਉਹ ਰੋਮੀ ਸਲੀਬ ਤੇ ਮਰਿਆ ਸੀ³⁴ ਮੂਸਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ‘ਸਰਾਪੀ ਹੈ ਹਰੇਕ ਜਿਹੜਾ ਰੁੱਖ ਉੱਤੇ ਟੰਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ’ (ਗਲਾਤੀਆਂ 3: 13; ਵੇਖੋ ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 21:23)। ਯਹੂਦੀ ਸੋਚ ਮੁਤਾਬਕ, ਮਸੀਹ ਨੇ ਬੜੀ ਮਹਿਮਾ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਆਉਣਾ ਸੀ। ਉਹਦਾ ਗਰੀਬ ਬਣ ਕੇ, ਦਾਸ ਵਾਂਗ ਰਹਿਣਾ ਅਤੇ ਇਕ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਮੌਤ ਮਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਝੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ। ਫਿਰ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਲੀਬ ਦੀ ਗੱਲ ਯਹੂਦੀਆਂ ਲਈ ‘ਠੋਕਰ ਦਾ ਕਾਰਣ’ ਹੈ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 1:23)।

ਪਰ ਪਤਰਸ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਿ ਸਲੀਬ ਦੇ ਕਾਰਣ ਯਿਸੂ ਦਾ ਮਸੀਹ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਲੀਬ ਤਾਂ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ! ਪਤਰਸ ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀਆਂ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੁਖੀ ਦਾਸ ਦੀ ਗੱਲ ਦੁਹਰਾਈ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਹਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਯਸਾਯਾਹ 53 ਅਤੇ ਜ਼ਬੂਰਾਂ ਦੀ ਪੋਥੀ 22 ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।³⁵

ਪਤਰਸ ਨੇ ਇਹ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੱਸਣੀਆਂ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਯਿਸੂ ਬਾਰੇ ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਹੋਰ ਵੀ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੀ: ‘ਓਸੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਕਾਲ ਦੇ ਬੰਧਨ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਜਿਵਾਲਿਆ ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਹ ਅਣਹੋਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਰਹੇ’ (ਆਇਤ 24)। ਪਸਾਹ ਅਤੇ ਪੈਂਟੀਕਾਸਟ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਕਾਰਣ ਯਹੂਦੀ ਲੋਕ ਅਰਿਮਥੇਆ ਦੇ ਯੂਸਫ਼ ਦੀ ਕਬਰ ਵੇਖਣ ਗਏ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਉਸ ਹਨ੍ਹੇਰੇ ਵਿਚ

ਝਾਤੀ ਮਾਰ ਕੇ ਆਏ ਹੋਣਗੇ। ਕਈ ਤਾਂ ਇਹ ਪੁੱਛ ਰਹੇ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ‘ਉਹਦੀ ਲਾਸ਼ ਕਿੱਥੇ ਗਈ?’³⁶ ਅਫ਼ਵਾਹਾਂ ਫੈਲ ਰਹੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ: ‘ਮੈਂ ਫ਼ਲਾਣੇ ਫ਼ਲਾਣੇ ਆਦਮੀ ਤੋਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨੇ ਯਿਸੂ ਨਾਸਰੀ ਨੂੰ ਮਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜ਼ਿੰਦਾ ਵੇਖਿਆ ਹੈ!’ ਪਤਰਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਹੇ-ਅਣਕਹੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇ ਸੁੱਟਿਆ ਕਿ ਯਿਸੂ ਜੀ ਉੱਠਿਆ ਹੈ! ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਉਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਸੀ! ‘ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿੰਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ!’

ਜੀ ਉੱਠਣ ਦੇ ਐਲਾਨ ਲਈ ਪਤਰਸ ਨੇ ਬੜੀ ਸਪਸ਼ਟ ਭਾਸ਼ਾ ਵਰਤੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਕਮੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅਨੁਵਾਦਾਂ ਵਿਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੂਲ ਵਿਚ, ਪਤਰਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ‘ਮੌਤ ਦੀਆਂ ਪੀੜਾਂ ਤੋਂ ਛੁਡਾਇਆ।’ ‘ਪੀੜਾਂ’ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਉਸ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਯੂਨਾਨੀ ਲੋਕ ਜਨਮ ਦੇਣ ਦੀ ਪੀੜ ਲਈ ਮੁਹਾਵਰੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਯਿਸੂ ਦੇ ਕਬਰ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਪਤਰਸ ਨੇ ਗਰਭ ਵਿਚਲੇ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ। ਸਮਾਂ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੇ, ਬੱਚੇ ਦਾ ਜਨਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹਦੀ ਮਾਂ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ।³⁷ ਬਿਲਕੁਲ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦ ਯਿਸੂ ਦਾ ਕਬਰ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆਇਆ, ਤਾਂ ‘ਇਹ ਅਣਹੋਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਹਦੇ (ਮੌਤ ਦੇ) ਵੱਸ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ।’

ਕਿੰਨੇ ਰੋਮਾਂਚਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ ਹਨ ਕਿ ‘ਓਸੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ... ਜਿਵਾਲਿਆ।’ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਮਸੀਹੀਅਤ ਦੀ ਧੜਕਣ ਹਨ। ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸੌ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ! ਸਭ ਤੋਂ ਵਧਕੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦੇ ਗਵਾਹ ਰਸੂਲ ਹੀ ਸਨ (1:22)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਯਿਸੂ ‘ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੀ ਉੱਠਣ ਤੋਂ ਸਮਰਥਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ... ਮਿਥਿਆ ਗਿਆ’ (ਰੋਮੀਆਂ 1:4)। ਉਹਦੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਮਿਲੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੌਂਸਲੇ ਬੁਲੰਦ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਖੰਭ ਲਗ ਗਏ। ਰਸੂਲਾਂ ਨੇ ਮਰੇ ਹੋਏ ਮੁਕਤੀ ਦਾਤੇ ਤੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਜ਼ਿੰਦਾ ਮੁਕਤੀਦਾਤੇ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ (ਮੱਤੀ 28:20)। ਉਹ ਜੀ ਉੱਠੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭੂ ਲਈ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜੋਖਮ ਵਿਚ ਪਾਉਂਦੇ ਸਨ।³⁸

ਦਾਉਦ ਦੀਆਂ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀਆਂ (2:25-31)

ਪਤਰਸ ਦੇ ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੇ ਕਿ ‘ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਵਾਲਿਆ,’ ਹਰ ਸੁਣਨ ਵਾਲਾ ਦੰਗ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ‘ਭਲਾ ਇਹ ਸੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?’ ਸਭ ਕੁਝ ਇਸੇ ਸਵਾਲ ਤੇ ਅਟਕ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉਹਦੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਤਰਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੁਆਇਆ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਕਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।³⁹ ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਉਹਨੇ ਜ਼ਬੂਰ 16 ਵਿੱਚੋਂ ਦੁਹਰਾਇਆ: ⁴⁰ ‘ਇਸ ਲਈ ਜੋ ਦਾਉਦ ਉਹਦੇ ਵਿਖੇ ਆਖਦਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਨਮੁਖ ਸਦਾ ਵੇਖਿਆ, ਉਹ ਮੇਰੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਜੋ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਨਾ ਡੋਲਾਂਗਾ’ (ਆਇਤ 25)। ‘ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਰਸੀਲੇ ਕਵੀਸ਼ਰ’ (2 ਸਮੂਏਲ 23:1) ਦਾਉਦ ਦਾ ਨਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਦਾ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰਾ ਸੀ, ਯਹੂਦੀ ਲੋਕ ਹੋਰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣਨ ਲੱਗੇ ਹੋਣਗੇ। ਉਹ ਮੰਨਦੇ ਸਨ ਕਿ ਮਸੀਹ ਦਾਉਦ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਆਵੇਗਾ ਅਤੇ

ਉਹੀ ਉਹਦੀ ਗੱਦੀ ਤੇ ਬੈਠੇਗਾ।

ਪਤਰਸ ਨੇ ਜ਼ਬੂਰਾਂ ਦੀ ਪੋਥੀ 16 ਵਿੱਚੋਂ ਦਾਉਦ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੂਤ ਦੇਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ:

ਇਸ ਕਾਰਣ ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਅਨੰਦ ਹੋਇਆ, ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਜੀਭ ਨਿਹਾਲ ਹੋਈ ਹਾਂ, ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਭੀ ਆਸਾ ਵਿੱਚ ਵੱਸੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਜਾਨ¹ ਨੂੰ ਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਨਾ ਛੱਡੇਂਗਾ,⁴² ਨਾ ਆਪਣੇ ਪਵਿੱਤਰ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਗਲਣ ਦੇਵੇਂਗਾ। ਤੈਂ ਮੈਨੂੰ ਜੀਉਣ ਦੇ ਰਾਹ ਦੱਸੇ, ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਰਸ਼ਣ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਭਰ ਦੇਵੇਂਗਾ (ਆਇਤਾਂ 26-28)।

ਉਹਦੇ ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦ ਸਨ ਕਿ ‘‘ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਨਾ ਛੱਡੇਂਗਾ, ਨਾ ਆਪਣੇ ਪਵਿੱਤਰ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਗਲਣ ਦੇਵੇਂਗਾ।’’ ਜ਼ਬੂਰਾਂ ਦੀ ਪੋਥੀ ਵਿੱਚ, ਦਾਉਦ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਉੱਤਮ ਪੁਰਖ ਲਈ ਕੀਤੀ; ਇਸ ਲਈ ਲਗਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਹਨੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਦਾਉਦ ਅਕਸਰ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਉੱਤਮ ਪੁਰਖ ਹੀ ਲਿਖਦਾ ਸੀ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਜ਼ਬੂਰ 16 ਵਿੱਚ ਦਾਉਦ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਜਾਂ ਮਸੀਹ ਬਾਰੇ।

ਪਤਰਸ ਇਹ ਬਹਿਸ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਦਾਉਦ ਆਪਣੇ ਲਈ ‘‘ਪਵਿੱਤਰ ਪੁਰਖ’’ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਬਥਸ਼ਬਾ ਨਾਲ ਪਾਪ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਪਰ ਪਤਰਸ ਨੇ ਉਹਦਾ ਦੂਜਾ ਪਹਿਲੂ ਲਿਆ: ‘‘ਹੇ ਭਾਈਓ ਮੈਂ ਘਰਾਣੇ ਦੇ ਸਰਦਾਰ⁴³ ਦਾਉਦ ਦੇ ਵਿਖੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੇਧੜਕ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਭਈ ਉਹ ਤਾਂ ਮੋਇਆ ਅਤੇ ਦੱਬਿਆ ਭੀ ਗਿਆ ਅਰ ਉਹ ਦੀ ਕਬਰ ਅੱਜ ਤੀਕੁਰ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚ ਹੈ’’ (ਆਇਤ 29)। ਦਾਉਦ ਦੀ ਕਬਰ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਦੇ ਲੋਕ ਪਛਾਣਦੇ ਸਨ; ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਇਹੀ ਇਕ ਕਬਰ ਸੀ⁴⁴ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਦੀ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਕਈ ਲੋਕ ਲੰਘਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਜ਼ਾਹਿਰ ਸੀ ਕਿ ਦਾਉਦ ਜ਼ਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਬੂਰ 16 ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਉਹਦਾ ਇਹ ਹਵਾਲਾ ਆਪਣੇ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਇਹ ਮਸੀਹ ਲਈ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਤਰਸ ਨੇ ਕਿਹਾ:

ਇਸ ਕਰਕੇ ਜੇ ਉਹ ਨਬੀ ਸੀ⁴⁵ ਅਤੇ ਇਹ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਜੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਸੌਂਹ ਖਾਧੀ ਹੈ ਕਿ ਤੇਰੇ ਵੰਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਗੱਦੀ ਉੱਤੇ ਬਹਾਲਾਂਗਾ। [ਦਾਉਦ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਉਸ ਮਹਾਨ ਨੇਮ ਦਾ ਹਵਾਲਾ 2 ਸਮੂਏਲ 7:8-17 ਵਿੱਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ⁴⁶] ਉਹ ਨੇ ਇਹ ਅੱਗਿਓਂ ਵੇਖ ਕੇ ਮਸੀਹ ਦੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ⁴⁷ ਕਿ ਨਾ ਉਹ ਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਉਸ ਦਾ ਸਰੀਰ ਗਲਿਆ (ਆਇਤ 30:31)।⁴⁸

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤਰਸ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦਾਉਦ ਨੇ ਮਸੀਹ ਬਾਰੇ ਹੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਬਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ। ਇਸ ਹਕੀਕਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਬੂਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ!

ਪਤਰਸ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਦਾਉਦ ਦੀਆਂ

ਭਵਿੱਖਬਾਣੀਆਂ ਅਸਲ 'ਚ ਯਿਸੂ ਬਾਰੇ ਹੀ ਸਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ ਕਿ ਯਿਸੂ ਦੀ ਦੇਹ ਦੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਤਕ ਕਬਰ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਬਾਰੇ 27 ਅਤੇ 31 ਆਇਤਾਂ ਕੀ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ:⁴⁹ 'ਕਿਉਂਕਿ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਪਤਾਲ ਵਿਚ ਨਾ ਛੱਡੇਂਗਾ, ਨਾ ਆਪਣੇ ਪਵਿੱਤਰ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਗਲਣ ਦੇਵੇਂਗਾ'; 'ਨਾ ਉਹ ਪਤਾਲ ਵਿਚ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਉਸ ਦਾ ਸਰੀਰ ਗਲਿਆ।' ਜਦ ਯਿਸੂ ਸਲੀਬ ਉੱਤੇ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਤੋਬਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕੂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ, 'ਅੱਜ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਸੰਗ ਸਵਰਗ ਲੋਕ ਵਿਚ ਹੋਵੇਂਗਾ' (ਲੂਕਾ 23:43)। ਸਾਨੂੰ ਲਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਸਵਰਗ ਲੋਕ' ਦਾ ਅਰਥ ਸਵਰਗ ਹੈ [ਪੰਜਾਬੀ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਸਵਰਗ ਹੀ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ-ਅਨੁਵਾਦਕ], ਪਰ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਯਿਸੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 'ਮੈਨੂੰ ਨਾ ਛੂਹ ਕਿਉਂ ਜੇ ਮੈਂ ਅਜੇ ਪਿਤਾ ਕੋਲ ਉੱਪਰ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹਾਂ' (ਯੂਹੰਨਾ 20:17)। ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2:27, 31 ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਅਤੇ ਤੋਬਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਡਾਕੂ ਜਦ 'ਸਵਰਗ ਲੋਕ' ਵਿਚ ਗਏ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿੱਥੇ ਸਨ: ਯਿਸੂ ਦੀ ਦੇਹ ਕਬਰ ਵਿਚ ਸੀ, ਪਰ ਉਹਦੀ ਆਤਮਾ ਪਤਾਲ (hades) ਵਿਚ ਗਈ ਸੀ। 'ਪਤਾਲ' ਦਾ ਸ਼ਬਦੀ ਅਰਥ 'ਅਦਿੱਖ' ਹੈ; ਇਸ ਨੂੰ 'ਅਦਿੱਖ ਸੰਸਾਰ' ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਦੇਹ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਕੇ ਆਤਮਾਵਾਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ 'ਸਵਰਗ ਲੋਕ' 'ਪਤਾਲ' ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਧਰਮੀ ਲੋਕ ਨਿਆਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। (ਜਿੱਥੇ ਮਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਲਾਜ਼ਰ ਗਿਆ ਸੀ [ਤੁਲਨਾ ਲੂਕਾ 16:22])। ਮਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਯਿਸੂ ਦੀ ਆਤਮਾ ਅਤੇ ਤੋਬਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਸ ਡਾਕੂ ਦੀ ਆਤਮਾ ਇੱਥੇ ਹੀ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਜਦ ਮੈਂ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਮਰਾਂਗੇ, ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਕਬਰ ਵਿਚ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਆਤਮਾਵਾਂ ਪਤਾਲ ਵਿਚ; ਆਖਰੀ ਤੁਰਹੀ ਫੂਕੇ ਜਾਣ ਤਕ ਕਬਰ ਅਤੇ ਪਤਾਲ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਕੜ ਵਿਚ ਰੱਖਣਗੇ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 15:52-57)। ਪਰ ਦਾਊਦ ਨੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇ ਦੂਜਿਆਂ ਲਈ ਸੱਚ ਹੈ,⁵⁰ ਉਹ ਮਸੀਹ ਲਈ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਪਤਾਲ ਅਤੇ ਕਬਰ ਉਹਨੂੰ ਵੱਸ ਵਿਚ ਨਾ ਰੱਖ ਸਕੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਪਤਾਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਂ ਉਹਦੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਕਬਰ ਵਿਚ!

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਤਰਸ ਦੇ ਉਸ ਸਬੂਤ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਈਏ, ਕਿ ਯਿਸੂ ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੀ ਉੱਠਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ: ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ 'ਮਸੀਹ' ਸ਼ਬਦ ਪੈਂਦਿਆਂ ਹੀ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਯਿਸੂ ਵੱਲ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਤਰਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਾ ਨਿੱਕਲੇ। ਅਜੇ ਤਕ, ਉਹਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਦੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਜਿਸ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਸਨ, ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿੰਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ (ਆਇਤਾਂ 22, 24) ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਮਸੀਹ ਦੀ ਉਹ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਓਸੇ ਨੂੰ ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿਵਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ (ਆਇਤ 31)। ਫਿਰ ਉਹਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਮਸੀਹ ਦੀ ਉਹ ਰਾਹ ਤੱਕ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਇੱਕੋ ਹੀ ਸਨ। ਉਹ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਕਿ ਮਸੀਹ ਦਾਊਦ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਜੀ ਉੱਠਿਆ ਹੈ।

ਰਸੂਲਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ (2:32)

ਪਤਰਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸਬੂਤ ਉਹਦੀ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਰਸੂਲਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਸੀ: ‘‘ਓਸੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਜਿੰਦਾ ਉਠਾਇਆ ਜਿਹ ਦੇ ਅਸੀਂ ਸੱਭੋ ਗਵਾਹ ਹਾਂ’’ (ਆਇਤ 32)। ‘‘ਅਸੀਂ ਸੱਭੋ’’ ਕਹਿ ਕੇ ਉਹਨੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਬਾਕੀ ਦੇ ਗਿਆਰ੍ਹਾਂ ਰਸੂਲਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ‘‘ਦੇ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨੀ ਗੱਲ ਪੱਕੀ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇ’’ (ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 19: 15)। ਪਤਰਸ ਦੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੇ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਬੇਦਾਗ ਚਰਿੱਤਰ ਵਾਲੇ ਬਾਰਾਂ ਲੋਕ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਲਾਭ (ਦੁਨਿਆਵੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ) ਮਿਲਦਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ-ਸਗੋਂ ਮਸੀਹ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਭ ਕੁਝ ਖੁੱਸ ਸਕਦਾ ਸੀ।⁵

ਪਤਰਸ ਨੇ ਹੋਰ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ, ਆਪਣੇ ਸ਼ੱਕ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਯਕੀਨ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਮਸੀਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਕਬਰ ਵਿੱਚੋਂ ਜੀ ਉੱਠਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਰਸੂਲਾਂ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਥੋਮਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਸਾਫ਼ ਝਲਕ ਵੇਖਦਿਆਂ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ‘‘ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਇਸ ਵੇਲੇ ਕੀ ਕੁਝ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਉੱਥੇ ਹੀ ਸਾਂ! ਮੈਂ ਵੀ ਯਕੀਨ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਾਂ। ਪਰ ਫਿਰ, ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖਲੋ ਕੇ ਕਿੱਲਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਸੁੱਕੇ ਲਹੂ ਵਾਲੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਪੱਸਲੀ ਵਿਚ ਜ਼ਖਮੀ ਮਾਸ ਅਤੇ ਨੰਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ਮੈਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕੱਪੜਾ ਚੁੱਕਣ ਲੱਗਾ। ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਅੱਗੇ ਡਿੱਗ ਕੇ ਗਿੜਗਿੜਾ ਕੇ ਸਿਰਫ਼ ਐਨਾ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਿਆ ਸਾਂ, ‘ਹੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭੂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ’’ (ਯੂਹੰਨਾ 20: 24-28)।

ਆਤਮਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ (2:33)

ਪਤਰਸ ਦਾ ਦੂਜਾ ਸਬੂਤ ਉਹ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਹ ਭੀੜ ਵੀ ਗਵਾਹ ਸੀ: ‘‘ਸੋ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਕੋਲ ਅੱਤ ਉੱਚਾ ਹੋ ਕੇ ਅਰ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦਾ ਕਰਾਰ ਪਾ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਅਤੇ ਸੁਣਦੇ ਹੋ ਵਹਾ ਦਿੱਤਾ’’ (ਆਇਤ 33)।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਨ੍ਹੇਰੀ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ ਸੀ, ਅੱਗ ਵਰਗੀਆਂ ਜੀਭਾਂ ਵੇਖੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਰਸੂਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਭ ਗਿਆਤ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬੋਲਣ ਦੇ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਦੇ ਗਵਾਹ ਸਨ। (ਕਿਉਂਕਿ ਪਤਰਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਅਤੇ ਸੁਣਦੇ ਹੋ’’ ਅੱਗ ਦੀਆਂ ਲਾਟਾਂ ਅਜੇ ਵੀ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਸਿਰਾਂ ਤੇ ਟਿਮਟਿਮਾ ਰਹੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਰਹੱਸਮਈ ਭਿਆਨਕ ਹਨ੍ਹੇਰੀ ਵਰਗੀ ਗੂੰਜ ਅਜੇ ਵੀ ਅਹਾਤੇ ਵਿਚ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤਕ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਪੈ ਰਹੀ ਹੋਵੇਗੀ।) ਇਸ ਲਈ ਸਭ ਨੂੰ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਖੁਦਾ ਦਾ ਆਤਮਾ ਉੱਥੇ ਸੀ। ਪਤਰਸ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਖੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਯਿਸੂ ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੀ ਉੱਠਿਆ ਹੈ।

ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਸਬੂਤ (2:34-36)

ਪਤਰਸ ਇਕ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ: ਯਿਸੂ ਦਾ ਖੁਦਾ ਦੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ। ਜੀ ਉੱਠਣ ਦੀ ਗੱਲ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੋਣਾ ਸੀ ਕਿ

‘ਜੇ ਯਿਸੂ ਜੀ ਉੱਠਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਹੈ ਕਿੱਥੇ?’ ਪਤਰਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ ਕਿ ਯਿਸੂ ਸਵਰਗ ਵਿਚ ਹੈ; ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਦੇ ਕੋਲ ਉੱਪਰ ਉਠਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਗੱਲ ਯਹੂਦੀਆਂ ਲਈ ਨਵੀਂ ਅਤੇ ਭੜਕਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਪਤਰਸ ਨੇ ਇਹ ਵਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਨਬੂਵਤ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਫੇਰ ਤੋਂ ਦਾਉਦ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ (ਜ਼ਬੂਰ 110:1) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ⁵² ਉਹਨੇ ਕਿਹਾ, ‘ਕਿਉਂ ਜੋ ਦਾਉਦ ਅਕਾਸ਼ ਉੱਤੇ ਨਾ ਗਿਆ ਪਰ ਉਹ ਆਪੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਬੈਠ, ਜਦ ਤੀਕਰ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤੇਰੇ ਪੈਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਚੌਂਕੀ ਨਾ ਕਰ ਦਿਆਂ’ (ਆਇਤ 34, 35)। ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਕਿੰਗ ਜੇਮਸ ਵਰਜ਼ਨ ਵਾਲੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਬਾਈਬਲ ਹੈ ਤਾਂ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵੇਖੋ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਭੂ ਲਈ ‘lord’ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅੱਖਰ ‘LORD’ ਵੱਡੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਦੂਜੇ ‘Lord’ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਅੱਖਰ ਛੋਟੇ ਹਨ। ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਭੂ ‘ਯਹੋਵਾਹ’ (ਖੁਦਾ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਨਾਮ) ਹੈ ਜਦਕਿ ਦੂਜਾ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ‘ਪ੍ਰਭੂ’ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ।⁵³ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦਾਉਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ (ਯਹੋਵਾਹ) ਨੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭੂ (ਯਿਸੂ) ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ‘ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਬੈਠ’ (ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਬੈਠਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਹਕੂਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਬੈਠਣਾ ਹੈ [ਮੱਤੀ 28: 18])।

ਪਤਰਸ ਦਾ ਤਰਕ ਉਹੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਸੀ ਕਿ ਦਾਉਦ ਅਜੇ ਤਕ ਆਪਣੀ ਕਬਰ ਵਿਚ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉੱਪਰ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ; ਇਸ ਲਈ ਦੂਜਾ ‘ਪ੍ਰਭੂ’ ਮਸੀਹ ਹੀ ਸੀ। ਦਾਉਦ ਮਸੀਹ ਦੇ ਉੱਪਰ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਵਡਿਆਈ ਪਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਪਤਰਸ ਮਸੀਹ ਦੇ ਖੁਦਾ ਦੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਬੈਠਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਕੇ 30 ਅਤੇ 31 ਆਇਤਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗੱਲ ਵੱਲ ਮੁੜ ਰਿਹਾ ਸੀ: ‘ਇਸ ਕਰਕੇ ਜੋ ਉਹ ਨਬੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਜੋ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਵਰ ਨੇ ਮੇਰੇ [ਦਾਉਦ] ਨਾਲ ਸੌਂਹ ਖਾਧੀ ਹੈ ਕਿ ਤੇਰੇ ਵੰਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਨੂੰ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਗੱਦੀ ਉੱਤੇ ਬਹਾਲਾਂਗਾ। ਉਹ ਨੇ ਇਹ ਅੱਗਿਓਂ ਵੇਖ ਕੇ ਮਸੀਹ ਦੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦੀ ਗੱਲਕੀਤੀ ... ।’ 30 ਅਤੇ 31 ਆਇਤਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੀ ਉੱਠਣਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮੰਜ਼ਿਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਮਸੀਹ ਦੇ ਦਾਉਦ ਦੀ ਗੱਦੀ ਤੇ ਬੈਠਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ 33 ਅਤੇ 34 ਆਇਤਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਓ। 33 ਆਇਤ ‘ਚ ਪਤਰਸ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਸੀਹ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਨੇ ਪੂਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਦੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦਾਉਦ ਦੀ ਗੱਦੀ ਤੇ ਬੈਠਣਾ ਖੁਦਾ ਦੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ (ਯਾਨੀ ਖੁਦਾ ਦੀ ਗੱਦੀ ਤੇ) ਬੈਠਣ ਵਾਂਗ ਹੀ ਸੀ (ਅਤੇ ਹੈ)। ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਕਿ ਯਿਸੂ ਦੀ ਤਾਜਪੋਸ਼ੀ ਸਵਰਗ ਵਿਚ ਹੋਈ, ਧਰਤੀ ਤੇ ਨਹੀਂ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 3:21 ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਨੇ ਲੌਦਿਕੀਏ ਦੇ ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, ‘... ਮੈਂ ... ਜਿੱਤਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹਦੇ ਸਿੰਘਾਸਣ ਉੱਤੇ ਬੈਠਾ।’ ਯਿਸੂ ਦੇ ਸਿੰਘਾਸਣ ਨੂੰ ਦਾਉਦ ਦਾ ਸਿੰਘਾਸਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਵਰ ਦਾ ਸਿੰਘਾਸਣ ਵੀ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ? ਇਸ ਸਿੰਘਾਸਣ ਨੂੰ ਦਾਉਦ ਦੀ ਗੱਦੀ ਇਸ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦਾਉਦ ਦੇ ਵੰਸ਼ ਨੂੰ ਮਿਲਣੀ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਇਹਦਾ ਰਾਜਾ ਬਣਨ ਦਾ ਇਖਤਿਆਰ ਬਣਿਆ। ਅਸਲ ‘ਚ ਇਹ ਗੱਦੀ ਖੁਦਾ

ਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹੀ ਸਾਰੇ ਇਖਤਿਆਰ ਦਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ।⁵⁴

ਇਸ ਲਈ ਮਸੀਹ ਹੁਣ ਰਾਜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ⁵⁵ ਅਤੇ ਆਇਤ 35 ਮੁਤਾਬਕ, ਉਹ ਤਦ ਤਕ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਰਹੇਗਾ ਜਦ ਤਕ ਖੁਦਾ ਉਹਦੇ ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ‘ਉਹਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਚੌਂਕੀ’ ਨਾ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ 1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 15:25, 26 ਦੀ ਯਾਦ ਦੁਆਉਂਦਾ ਹੈ, ‘ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਉਹ ਸਾਰੇ ਵੈਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਨਾ ਕਰ ਲਵੇ ਓਨਾ ਚਿਰ ਉਸ [ਯਿਸੂ] ਨੇ ਰਾਜ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਛੇਕੜਲਾ ਵੈਰੀ ਜਿਹ ਦਾ ਨਾਸ ਹੋਣਾ ਹੈ ਸੋ ਮੌਤ ਹੈ।’

ਚਲੋ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਾਠ ਦੀਆਂ 33 ਤੋਂ 35 ਆਇਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਕਰਦੇ ਹਾਂ: ਪਤਰਸ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੀ ਉੱਠਿਆ ਯਿਸੂ ਸਵਰਗ ਵਿਚ ਉਠਾ ਲਿਆ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਜਾ ਬਣਨ ਲਈ ਤਾਜ ਪੁਆਇਆ ਗਿਆ ਸੀ! ਫਿਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੇਖਿਆ, ਯਿਸੂ ਦੀ ਤਾਜਪੋਸ਼ੀ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਉੱਤਰਿਆ। (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੀ ਇਕ ਕਲਾਸ ਵਿਚ, ਜੇ. ਡਬਲਯੂ. ਰਾਬਰਟਸ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵੈਸਟਮਿੰਸਟਰ ਵਿਚ ਬਰਤਾਨਵੀਂ ਹਾਕਮ ਦੀ ਤਾਜਪੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਬਾਹਰ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੀ ਭੀੜ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਲਈ ਇਕ ਦੂਤ ਦੌੜ ਕੇ ਐਲਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ‘ਸਾਨੂੰ ਨਵਾਂ ਰਾਜਾ ਮਿਲ ਗਿਆ! ਹੇ ਰਾਜਾ ਜੁੱਗ ਜੁੱਗ ਜੀਓ!’)

ਪਤਰਸ ਨਿਚੋੜ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਧਿਆਨ ਦੁਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਮਸੀਹ ਦੇ ਬਾਰੇ ਪੁਰਾਣਾ ਨੇਮ ਕੀ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਯਿਸੂ ਨੇ ਹਰ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਹ ਦੋਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ। ਮੈਂ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੱਸਣ ਲਈ ਉਹ ਰੁਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਗਰਜ ਕੇ ਬੋਲਦਾ ਹੈ: ‘ਉਪਰੰਤ ਇਸਰਾਏਲ ਦਾ ਸਾਰਾ ਘਰਾਣਾ ਪੱਕ ਜਾਣੇ ਭਈ ਇਸੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਜਿਹ ਨੂੰ ਤੁਸਾਂ ਸਲੀਬ ਉੱਤੇ ਚਾੜ੍ਹਿਆ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਵਰ ਨੇ ਓਸੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਭੀ ਅਤੇ ਮਸੀਹ ਭੀ ਕੀਤਾ⁵⁶’ (ਆਇਤ 36)!

ਯਿਸੂ ਨਾਲ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਸਲੂਕ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਖੁਦਾ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਹਾਰ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ: ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਸਲੀਬ ਤੇ ਚੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਖੁਦਾ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਅਤੇ ਮਸੀਹ ਵੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ! ਖੁਦਾ ਨੇ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਉੱਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਯਿਸੂ ਹੀ ‘ਖ੍ਰਿਸਟਸ’ ਅਰਥਾਤ ਮਸੀਹ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਰਾਹ ਉਹ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਤੱਕ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹਦੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਨਾਲ ਖੁਦਾ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਯਿਸੂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ‘ਪ੍ਰਭੂ’ ਅਰਥਾਤ ਰਾਜਾ, ਉਹਨਾ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਉਹ ਉਹਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਰਹਿਣ!

ਕਿੰਨਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੀ; ਅਤੇ ਉਹਦਾ ਨਿਚੋੜ ਕਿੰਨਾ ਨਾਟਕੀ!

ਸਾਰ

ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2 ਦੇ ਆਪਣੇ ਬਾਕੀ ਅਧਿਐਨ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਹੀ ਬੰਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਪੂਰੇ ਅਧਿਆਇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੀ ‘ਅਰੰਭ’ ਹੈ। 37 ਤੋਂ 41 ਆਇਤਾਂ ਵਿਚ ‘ਇੰਜੀਲ’ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨਣ ਦੇ ਅਰੰਭ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਪੁਕਾਰ ਉੱਠੇ, ‘ਅਸੀਂ ਕੀ ਕਰੀਏ?’ (ਆਇਤ 37); ਪਤਰਸ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ,

“ਤੋਬਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਮਾਫੀ ਲਈ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਤੇ ਬਪਤਿਸਮਾ ਲਵੋ” (ਆਇਤ 38); ਅਤੇ “ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਹਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਪਤਿਸਮਾ ਲਿਆ” (ਆਇਤ 41)। ਫਿਰ, 42-47 ਆਇਤਾਂ ਵਿਚ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਰੰਭ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਪਤਿਸਮਾ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ। ਇਹੀ ਜੋਸ਼ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਵੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਪਰ ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦਾ ਸਾਰ, ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪਤਰਸ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੱਲ ਗੇਂਦ ਉਛਾਲਣ ਵਾਂਗ ਹੈ।⁵⁷ ਜਦ ਵੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਕਿਸੇ ਖ਼ਾਸ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਵੇਂ ਹੀ ਔਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਹਨੇ ਆਪਣੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲ ਇਹ ਵੇਖਣ ਲਈ, ਕੋਈ ਗੇਂਦ ਸੁੱਟੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਹ ਇਹਦਾ ਕੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਤਾਂ ਗੇਂਦ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਿਰ ਤੇ ਉਛਾਲਣਗੇ, ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਭੁੱਲ ਕੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਕਾਹਦੇ ਲਈ ਸੁੱਟਿਆ ਸੀ। ਕਈ ਉਸ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ, ਉਹਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਹੀ ਰੱਖ ਲੈਣਗੇ। ਕਈ ਉਸ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਫੇਰ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਵੱਲ ਸੁੱਟ ਦੇਣਗੇ। ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਵੀ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੈ।

ਯਿਸੂ ਬਾਰੇ ਇਹ ਅਧਿਐਨ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਿਆਨੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਵੱਲ “ਗੇਂਦਾਂ ਸੁੱਟੀ ਜਾ ਰਿਹਾ” ਹਾਂ-ਗੱਲਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਮੈਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਗੇਂਦਾਂ ਹੀ ਤਾਂ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀ ਕੀਤਾ? ਕੀ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਸਿਰ ਦੇ ਉੱਤੇ ਹੀ ਘੁੰਮ ਰਹੀਆਂ ਹਨ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ “ਫੜ ਕੇ” (ਸਮਝ ਕੇ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਝ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ: ਜਾਂ ਕੀ ਤੁਸੀਂ “ਵਾਪਸ ਸੁੱਟ ਕੇ” ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਭਰਪੂਰੀ ਨਾਲ ਇੰਜੀਲ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ?

ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2:41 ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ “ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਹ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਪਤਿਸਮਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਓਸੇ ਦਿਨ ਤਿੰਨ ਕੁ ਹਜ਼ਾਰ ਜਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਲ ਗਏ।” ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਯਿਸੂ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਹਦੇ ਨਾਮ ਵਿਚ ਬਪਤਿਸਮਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਝਿਜਕੋਗੇ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਓਸੇ ਦਿਨ ਬਪਤਿਸਮਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਬਪਤਿਸਮਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਤਾਂ ਅੱਜ ਹੀ ਲੈ ਲਓ।

ਸਰਮਨ ਨੋਟਸ

---

1. ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਮਨਬਦਲੀ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਾ ਇਕ ਲੜੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਪਾਠ ਨੂੰ ਫਲਾਲੈਨ ਦੇ ਬੋਰਡ ਤੇ ਵਿਖਾਏ ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ ਵਾਂਗ ਲੜੀ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਹਾਂ। ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਸੈੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਂ ਖੱਬੇ ਸਿਰੇ ਤੇ ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਦਾ ਹਾਂ। ਬੋਰਡ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਭੀੜ ਵਿਚ ਵਚਨ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹਾਂ। ਪਾਠ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਗੱਲਾਂ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਤਰਸ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਸਾਨ ਜਿਹੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਸੱਜੇ ਸਿਰੇ ਤੇ ਲਿਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਚਾਰਟ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਤੇ ਲਿਖ ਕੇ ਜਾਂ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਸਮਝਾ ਕੇ ਵਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

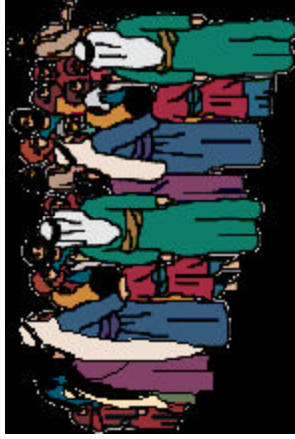
2. ਤੁਸੀਂ ਜੇ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਮਨਬਦਲੀ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਜਾਂ ਪਾਠਾਂ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੋ ਤਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖੋ:

1. ਮੱਤੀ 28:18-20; ਮਰਕੁਸ 16:15, 16 ਅਤੇ ਲੁਕਾ 24:45-49 ਵਿਚ ਗ੍ਰੇਟ ਕਮਿਸ਼ਨ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਨਬਦਲੀ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੱਸਣ ਲਈ ਅਧਾਰ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ।
2. ਪੈਂਟੀਕਾਸਟ ਦੇ ਦਿਨ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀ ਮਨਬਦਲੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2)।
3. ਸਾਮਰੀਆਂ ਦੀ ਮਨਬਦਲੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 8)।
4. ਸ਼ਮੂਏਲ ਜਾਦੂਗਰ ('ਇਕ ਜਾਦੂਗਰ ਦੀ ਮਨਬਦਲੀ'; ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 8)।
5. ਹਬਸੀ ਖੋਜੇ ਦੀ ਮਨਬਦਲੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 8)।
6. ਸੌਲੁਸ ਦੀ ਮਨਬਦਲੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 9; 22; 26)।
7. ਕੁਰਨੇਲਿਉਸ ਦੀ ਮਨਬਦਲੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 10; 11)।
8. ਲੁਦਿਆ ਦੀ ਮਨਬਦਲੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 16)।
9. ਦਰੋਗੇ ਦੀ ਮਨਬਦਲੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 16)।
10. ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ ਦੀ ਮਨਬਦਲੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 18)।
11. ਅਪੁਲੋਸ ਨਾਂਅ ਦੇ 'ਇਕ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਦੀ ਮਨਬਦਲੀ' (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 18)।
12. ਫੇਲਿਕਸ ਦੀ ਮਨਬਦਲੀ ਨਾ ਹੋਣਾ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 24)।
13. ਅਗਿੱਪਾ ਦੀ ਮਨਬਦਲੀ ਨਾ ਹੋਣਾ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 25; 26)।

ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦਿਆਂ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪਾਠਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਅਤੇ ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ ਬਣਾ ਕੇ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਵਿਜ਼ੁਅਲ-ਏਡ ਦਿਆਂਗਾ। ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਸਮੱਗਰੀ ਪਾਠ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

3. ਇਹ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ "97,000 ਲੋਕ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਬਚਾਏ ਗਏ!" ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਮਨਬਦਲੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਇਕ ਦਿਲਚਸਪ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪਰਬਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਲੱਖਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ (ਕਈਆਂ ਨੇ ਇਹਦੇ ਦੱਸ ਲੱਖ ਤਕ ਪੁੱਜਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਇਆ ਹੈ)। ਉਲਝਣ ਵਿਚ ਪੈਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਲੱਖ ਦੀ ਭੀੜ ਮੰਨ ਕੇ ਚੱਲਦੇ ਹਾਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬਪਤਿਸਮਾ ਲਿਆ, ਇਹਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 97,000 ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬਪਤਿਸਮਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ! ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਚਨ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ। 97,000 ਤੇ ਪਤਰਸ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਾ ਕੁਝ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਯਿਸੂ ਹੀ ਮਸੀਹ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ

ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2:3000 ਕਿਵੇਂ ਬਚਾਏ ਗਏ

ਯਿਸੂ ਹੀ ਮਸੀਹ ਹੈ।
● ਮੰਨੋ
● ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ
● ਜੀ ਉੱਠਣਾ
● ਆਤਮਾ ਦਾ
● ਮਮੁਦਿਯੋਗਿਯਾਨਾ

ਪੈਂਟੀਕਾਸਟ

12 ਰਸੂਲ

ਹੈਕਲ

1. ਮਸੀਹ ਬਾਰੇ ਸੁਣ ਕੇ।
2. ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਕੇ।
3. ਮਸੀਹ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨ ਕੇ: 'ਤੁੱਥਾ ਕਰੋ, ਅਤੇ ... ਬਪਤਿਸਮਾ ਲਓ।'
4. ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਮਸੀਹ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨ ਕੇ।
5. ਮਸੀਹ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਮਿਲਾਏ ਜਾ ਕੇ।
6. ਮਸੀਹ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਬਣੇ ਰਹਿ ਕੇ।

ਪਤਰਸ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਵਲਾਲੈਨ ਦਾ ਬੋਰਡ

ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਤਰਸ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਕਬੂਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੌਬਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਬਚਾਏ ਨਹੀਂ ਗਏ। ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਵਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਾਇਆ। ਅੱਜ ਜਦ ਲੋਕ ਇੰਜੀਲ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਉਹਦੇ ਕਈ ਕਾਰਣਾਂ ਨੂੰ ਰੇਖਾਕਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਅਰਥਾਵਲੀ ਵਿਚ ਵੇਖੋ 'ਇੰਜੀਲ।' ²'ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਿਆਰਾਂ' 1:26 ਵਾਂਗ ਬਾਕੀ ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਜਦ ਸਾਰੇ ਰਸੂਲਾਂ ਲਈ ਕਹਿਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ 'ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰਾਂ' [6:2] ਵਰਗੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ)। ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਭੀੜ ਨੇ ਸਾਰੇ ਰਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ (2:37), ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤਰਸ ਨੇ ਉਹ ਸੰਦੇਸ਼ ਇੱਕੋ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ ਜਦ ਕਿ ਗਿਆਰਾਂ ਨੇ ਉੱਥੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਪਤਰਸ ਨੇ ਹੀ, ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਮਝਾਉਣ ਵਾਲੀ ਆਮ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਯਾਨੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਇਨੀ ਯੂਨਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ, ਜਦਕਿ ਦੂਜੇ ਰਸੂਲਾਂ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਲਈ ਉਹਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਉਹਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ (ਮਿੱ ਵੇਖ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਤਰਸ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੇ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਸਿਰ ਹਿਲਾ ਹਿਲਾ ਕੇ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾ ਰਹੇ ਹਨ)। ਆਇਤ 40 ('ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਉਹਨੇ ਸਾਖੀ ਦਿੱਤੀ') ਅਤੇ ਆਇਤ 41 ('ਸੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਹਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਪਤਿਸਮਾ ਲਿਆ') ਤੇ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦਿਓ। ³ਜੇ ਲੋਕ 'ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ' ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਹ ਉੱਥੇ ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ ਤੇ ਰਹਿਣ ਲਈ 'ਅਕਾਸ਼ ਦੇ ਹੇਠ' ਦੇ ਹਰ ਦੇਸ਼ 'ਚੋਂ ਆਏ ਸਨ (ਆਇਤ 5)। ⁴ਯਹੂਦੀ ਲੋਕ ਪਹੁ ਛੁੱਟਦਿਆਂ ਮਤਲਬ ਸਵੇਰੇ ਸਵੇਰੇ 6 ਕੁ ਵਜੇ ਹੀ, ਦਿਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਵੇਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਫ਼ਰਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਮਾਂ ਸਵੇਰੇ 9 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੀ ਸੀ। ⁵ਪੈਂਟੀਕਾਸਟ ਵਰਗੇ ਪਰਬਾਂ ਤੇ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਲੋਕ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਕ, ਅਤੇ ਕਈ ਦੁਪਹਿਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਖਾਂਦੇ ਪੀਂਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ। ⁶ਪਤਰਸ ਨੇ ਸਪਤਤੀ ਅਨੁਵਾਦ (ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੇ ਯੂਨਾਨੀ ਅਨੁਵਾਦ) 'ਚੋਂ ਦੁਹਰਾਇਆ (ਅਰਥਾਵਲੀ ਵਿਚ ਵੇਖੋ 'ਸਪਤਤੀ ਅਨੁਵਾਦ')। ਕਈ ਟੀਕਾਕਾਰ ਪਤਰਸ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਸਪਤਤੀ ਅਨੁਵਾਦ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਫ਼ਰਕ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੁਆਉਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤੇ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। (1) ਅਸੀਂ 100 ਫ਼ੀਸਦੀ ਪੱਕਾ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਕਿ ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਸਪਤਤੀ ਅਨੁਵਾਦ ਤੋਂ ਹੀ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਪਤਰਸ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਸਪਤਤੀ ਅਨੁਵਾਦ ਦੀ ਲਿਖਤ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ ਜੁਲਦੇ ਹੋਣਗੇ ਜੇ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੈ। (2) ਪਤਰਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਵਰ ਦੇ ਆਤਮਾ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਸਪਤਤੀ ਅਨੁਵਾਦ ਨਾਲੋਂ ਫ਼ਰਕ ਹੈ ਉੱਥੇ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਉਹਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ। ⁷ਸਾਡੀਆਂ ਬਾਈਬਲਾਂ ਵਿਚ ਯੋਏਲ 2:28 ਵਿਚ 'ਆਖ਼ਰੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ' ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ 'ਇਹਦੇ ਮਗਰੋਂ' ਹੈ। ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ 'ਦੇ ਮਗਰੋਂ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਸਮੇਂ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਪਛਾਣ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ 'ਆਖ਼ਰੀ ਦਿਨਾਂ' ਵੱਲ ਓਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਯਸਾਯਾਹ ਅਤੇ ਮੀਕਾ ਨੇ ਕਹੀ ਸੀ (ਯਸਾਯਾਹ 2:2; ਮੀਕਾ 4:1)। ਖ਼ੁਦਾ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਪਤਰਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਯੋਏਲ 'ਆਖ਼ਰੀ ਦਿਨਾਂ' ਦੀ ਹੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ⁸ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤਰਸ ਯਹੂਦੀ ਕਾਲ ਦੇ 'ਆਖ਼ਰੀ ਦਿਨਾਂ' ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਕਿਉਂਕਿ, ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਦੇਣ ਲਈ 'ਆਖ਼ਰੀ ਦਿਨਾਂ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਕੀ ਅਰਥ ਸੀ। ⁹ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੀਮਿਲੇਨਿਅਲਿਸਟ 'ਆਖ਼ਰੀ ਦਿਨਾਂ' ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਦਾ ਉਹ ਕਾਲਪਨਿਕ ਰਾਜ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਉਹਨੇ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਤੋਂ ਹਕੂਮਤ ਕਰਨੀ ਹੈ। ¹⁰ਪ੍ਰੀਮਿਲੇਨਿਅਲਿਸਟ ਟੀਕਾਕਾਰ ਯੋਏਲ ਦੀ ਗੱਲ ਦੇ ਦਬਾਅ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਤਰੀਕੇ ਕੱਢਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਪਤਰਸ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਕਿਹਾ, 'ਇਹ ਉਹ ਗੱਲ ਹੈ, ਜੋ ਯੋਏਲ ਨਬੀ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨੀ ਕਹੀ ਗਈ ਸੀ ... ਕਿ ਅੰਤ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ...।' ਉਹਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ...।' ਜਾਂ 'ਇਹ ਉਹਦੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੈ ...।' ਸਗੋਂ ਉਹਨੇ ਕਿਹਾ 'ਇਹ ਉਹੀ ਗੱਲ ਹੈ ...।' ¹¹ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਤੇ ਤੁਲੇ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਬਪਤਿਸਮੇ ਲਈ ਡੁਬੋਏ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ

ਹੈ, ਇੱਥੇ ਆਇਤ 33 ਵਿਚ 'ਵਹਾ ਦਿੱਤਾ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ 'ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਪਤਿਸਮਾ ਪਾਣੀ ਡੋਲ੍ਹ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ' ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਬੇਸ਼ਕ, ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦੇ ਉੱਤਰਣ ਬਾਰੇ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ 'ਬਪਤਿਸਮਾ' (1:5), 'ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਣਾ' (2:4), 'ਡੋਲ੍ਹਣਾ' (2:17) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਲੰਕਾਰਕ ਅਰਥ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ 'ਡੋਲ੍ਹਿਆ' ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਵੇ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਕ ਗਲਾਸ ਵਿਚ ਛੋਟਾ ਪੱਥਰ ਰੱਖ ਦਿਆਂਗਾ। ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 1 ਅਤੇ 2 ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਮੈਂ ਗਲਾਸ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਤਦ ਤਕ ਡੋਲ੍ਹਦਾ ਜਾਵਾਂਗਾ ਜਦ ਤਕ ਗਲਾਸ ਪੂਰਾ ਭਰ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਉਹ ਪੱਥਰ ਡੁੱਬਦਾ ਨਹੀਂ।¹² ਇਹਦੇ ਬਾਅਦ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ, ਕਈਆਂ ਨੇ, ਜਿਵੇਂ ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਪੌਲਸ ਨੇ ਦਰਸਣ ਵੇਖੇ (10:17; 16:9)। ਲਿਖਤ ਵਿਚ 'ਸੁਫਨਾ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਪਰ ਕਈ ਦਰਸ਼ਨ ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਮਿਲੇ (22:11; 27:23)। ਸ਼ਾਇਦ ਰਾਤ ਦੇ ਇਹ ਦਰਸ਼ਨ ਖੁਦਾ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਆਏ ਸੁਫਨੇ ਹੀ ਸਨ।¹³ ਯੋਏਲ 2:29 ਵਿਚ 'ਆਪਣੇ' ਦੀ ਥਾਂ 'ਦਾਸਾਂ' ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਦਾਸਾਂ' ਤੋਂ ਇਸ਼ਾਰਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਦੀ ਦਾਸਤਾ ਵੱਲ ਹੋਵੇ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਮਸੀਹੀ ਬਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸੰਸਾਰਕ ਦਾਸਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।¹⁴ ਯੋਏਲ ਦੀਆਂ ਕਹੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਪੈਂਟੀਕਾਸਟ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤਕ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਿਨ ਕਿਸੇ ਨੇ ਦਰਸ਼ਨ ਜਾਂ ਸੁਫਨਾ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਸੀ (ਆਇਤ 17)। ਫਿਰ ਤਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਤਰਸ ਇਹ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਪੈਂਟੀਕਾਸਟ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਸਭ ਯੋਏਲ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸੀ।¹⁵ ਦਾਨ 'ਪੱਤਰ' ਅਤੇ 'ਪੱਤਰੀਆਂ' (ਆਇਤ 17), 'ਦਾਸਾਂ ਅਤੇ ਦਾਸੀਆਂ' (ਆਇਤ 18) ਲਈ ਸਨ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਨ ਮਿਲੇ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2:1:9)।¹⁶ ਦਾਨਾਂ ਦਾ ਵਾਅਦਾ 'ਜਵਾਨਾਂ' ਅਤੇ 'ਬੁੱਢਿਆਂ' ਲਈ ਸੀ (ਆਇਤ 17)।¹⁷ ਦਾਸ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੇ ਸਨ (ਆਇਤ 18)।¹⁸ ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਵਿਚ 'ਸਾਰੇ ਸਰੀਰਾਂ' ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਜਾਨਵਰ, ਮੱਛੀਆਂ ਅਤੇ ਪੰਛੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 15:39)।¹⁹ ਅਰਥਾਵਲੀ ਵਿਚ ਵੇਖੋ 'ਨਥੀ'।²⁰ ਪੂਰਾਨੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਕਈ ਥਾਂ ਭਵਿੱਖਸੂਚਕ (ਅਪੋਕਲਿਪਟਿਕ) ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਸ਼ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ, ਦਾਨੀਏਲ 7-12 ਵੇਖੋ। ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਉਦਾਹਰਣ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਹੈ। ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, 'ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦਾ ਅਪੋਕਲਿਪਸਿਸ (ਯਾਨੀ ਮੁਕਾਸ਼ਫਾ)।'

²¹ 'ਕ੍ਰੋਧ ... ਦੇ ਵੱਡੇ ਦਿਨ' ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਲਈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 6:12-14 ਵਿਚ ਇਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਕਈਆਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਰੋਮੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਆਰਜ਼ੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਹੀ ਭਾਸ਼ਾ 2 ਪਤਰਸ 3:10 ਵਿਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਯਕੀਨਨ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਅਖੀਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ।²² ਇਸ ਪਾਠ ਵਿਚ ਦੋ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੱਸਣ ਲਈ, ਇਕ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਯੋਏਲ ਨੇ 70 ਈ: ਵਿਚ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਦਿਨ, ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਜਿੰਨਿਆਂ ਨੇ 'ਯਿਸੂ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਆ' ਸੀ (ਅਰਥਾਤ ਮਸੀਹੀ ਬਣ ਗਏ ਸਨ) ਉਹ ਉਸ ਤਬਾਹੀ ਤੋਂ ਬਚ ਗਏ ਸਨ। ਮੱਤੀ 24:15, 16 ਵਿਚ ਮਸੀਹ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਤੋਂ ਚਿਤਾਵਨੀ ਪਾ ਕੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ, ਰੋਮੀਆਂ ਦੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਥੋਂ ਨੱਸ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਲਿਖਤ ਦਾ ਕੁਝ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਮੈਂ ਪਾਠ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।²³ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਵੇਖ ਚੁਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਯੋਏਲ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਇੱਕੋ ਦਿਨ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। 19 ਤੋਂ 21 ਆਇਤਾਂ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਅੰਤ ਦੀ ਗੱਲ ਯੋਏਲ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਦੇ ਪੈਂਟੀਕਾਸਟ ਦੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਅੰਤ ਤਕ ਸੰਪੂਰਣ ਮਸੀਹੀ ਯੁੱਗ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਰਣਨ ਹੈ।²⁴ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਟੀਕਾਕਾਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਆਇਤ 19 ਅਤੇ 20 ਤਕ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤਕ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਜਦ ਯਿਸੂ ਸਲੀਬ ਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਸੂਰਜ ਹਨੇਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਯਿਸੂ ਦੀ ਮੌਤ ਸਮੇਂ ਦਾ ਸੰਸਾਰਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਯੋਏਲ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਦਾ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ ਤੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ ਹੈ।²⁵ 'ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਮ' ਲੈਣਾ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵਧ ਕੇ ਹੈ (ਮੱਤੀ 7:21)। ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 22:16 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਆਵੇਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਹਨਾਨਿਯਾਹ ਨੇ ਸੌਲਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ, 'ਉੱਠ ਅਤੇ ਉਹਦਾ ਨਾਮ ਲੈਂਦਾ ਹੋਇਆ ਬਪਤਿਸਮਾ ਲੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਾਪ ਧੋ ਸੁੱਟ।'²⁶ 'ਨਾਸਰੀ' ਤੋਂ ਭਾਵ ਸੀ ਕਿ ਯਿਸੂ ਨਾਸਰਤ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਉਸ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ 'ਯਿਸੂ' ਨਾਮ ਆਮ ਸੀ। ਪਤਰਸ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਦੇਣ ਲਈ 'ਨਾਸਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕੇ ਕਿ ਉਹ ਕਿਹੜੇ ਯਿਸੂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ

ਸੀ।²⁷ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਮੋਅਜਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ 'ਕਰਾਮਾਤਾਂ', 'ਅਚੰਭੇ' ਅਤੇ 'ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ' ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। 'ਕਰਾਮਾਤਾਂ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਯੂਨਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਮੂਲ ਅਰਥ 'ਸ਼ਕਤੀ' ਹੈ। 'ਅਚੰਭੇ' ਸ਼ਬਦ ਉਸ 'ਕੰਮ' ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 'ਅਚੰਭੇ' ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਭਾਵ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਹੈ। 'ਨਿਸ਼ਾਨ' ਤੋਂ ਭਾਵ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੋਅਜਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਸਨ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਇਬਰਾਨੀਆਂ 2:4)।²⁸ ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਨੇ ਯਿਸੂ ਤੇ ਬਾਅਲਜ਼ਬੂਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਕਰਨ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਇਆ ਸੀ (ਮੱਤੀ 12:24), ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਮੁਕਰ ਸਕੇ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਕੀਤੇ ਸਨ (ਲੂਕਾ 11:15)।²⁹ ਜੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਬਰ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ, ਉਹ ਅਸ਼ਾਮ ਨਾਲ ਜਾ ਕੇ ਉਸ ਵਿਚ ਵੇਖ ਸਕਦਾ ਸੀ (ਤੁਲਨਾ ਯੂਹੰਨਾ 20:5)।³⁰ ਮੇਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਠਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਦਿਆਂ, ਇਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਆਦਮੀ ਤੇ ਕਤਲ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਇਸ ਆਦਮੀ ਦੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਲੱਗੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਤੋਂ ਅਨਜਾਣ ਹੋਣਾ ਲਗਭਗ ਨਾਮੁਮਕਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 7 ਜ਼ਬਾਨ ਤੇ ਯਿਸੂ ਦਾ ਨਾਮ ਸੀ।

³¹ ਫੇਰ ਪਤਰਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਫਲਸਤੀਨ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਹਕੀਕਤ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੌਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਯੂਹੰਨਾ 1:11)। ਇਸੇ ਲਈ ਉਹ ਸਭ ਉਸ ਨੂੰ 'ਸਲੀਬ ਚਾੜ੍ਹ ਕੇ ਮਾਰ ਦੇਣ' ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਤੇ ਵੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਣ।³² ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਵਿਚ 'ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਹੀਨ ਆਦਮੀ' ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ (ਗੈਰ ਕੌਮਾਂ) ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਖੁਦਾ ਦੀ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਹਨ। ਅਸਲ 'ਚ ਰੋਮੀ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਯਿਸੂ ਨੂੰ ਸਲੀਬ ਤੇ ਟੰਗਿਆ। ਪਰ ਇਹ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯਹੂਦੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਹੀ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਲਈ ਪਤਰਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, 'ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਲੀਬ ਤੇ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ।'³³ ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇ ਖੁਦਾ ਦੇ ਪੂਰਵ ਗਿਆਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਚੁਣੌਤੀ ਭਰੇ ਹਨ। ਬਾਈਬਲ ਦਾ ਇਹ ਸੱਚ ਕਿ ਖੁਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਜੇ ਹੋਏ ਵੀ ਨਹੀਂ, ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅਜ਼ਾਦ ਸੁਭਾਅ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਮੇਲ ਖਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਮੈਂ ਸਿਰਫ਼ ਐਨਾ ਹੀ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਖੁਦਾ ਸਭ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਗੱਲ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਦਿੰਦੀ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਾਂ ਇਹੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ, ਪਰ ਪਤਰਸ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।³⁴ ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿ ਯਿਸੂ ਦੇ ਮਰਨ ਤੇ ਉਹਦੇ ਪਿੱਛੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਭ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦਕਿ ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਅਤੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਬਾਰੇ ਕਈ ਵਾਰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ (ਮਰਕੁਸ 8:31; 9:12, 31; 10:33; ਲੂਕਾ 17:25; 18:31-33)।³⁵ ਯਿਸੂ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਸ਼ੇਵਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੁੱਖ ਝੱਲਣ (ਨਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਮੁਤਾਬਕ) ਤੇ ਪਤਰਸ ਦੇ ਦੂਜੇ ਲਿਖਤ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵੱਧ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਤੁਲਨਾ 3:18)। ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2:40 ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤਰਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਉਹਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਹੀ ਹੈ। ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਲੂਕਾ ਦੀ ਇਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਰਹੀ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਦੱਸੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਨਾ ਜਾਵੇ, ਸਗੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਹਦੀ ਵਧੀਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪਤਰਸ ਨੇ ਉਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਹਨੇ ਦੂਜੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 3) ਅਤੇ ਕੁਰਨੇਲਿਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਸੁਣਾਏ ਵਚਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 10)।³⁶ ਯਿਸੂ ਦੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਅੱਜ ਵੀ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਸੀਹੀਅਤ ਦਾ ਖ਼ਾਤਮਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਕੁਝ ਗੈਰ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਹਿਰ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਯਿਸੂ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਪਰ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਸਭ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਪੱਕਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਕਿਤੇ ਚੋਰੀ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਵਕਤ ਪੂਰੇ ਅਹਿਤਿਆਤੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਸਨ। ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਗਲੀ ਸਵੇਰੇ ਕਬਰ ਖਾਲੀ ਸੀ। ਯਿਸੂ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਕਿੱਥੇ ਗਈ ਸੀ? ਯਿਸੂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਉਹਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਨਹੀਂ ਲਿਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਯਿਸੂ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੈ ਗਏ ਹੋਣਗੇ। ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਉੱਥੇ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸਲ 'ਚ ਪਤਰਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਪਹੇਲੀ ਦਾ ਜਵਾਬ ਬੜਾ ਅਸਾਨ ਹੈ: ਯਿਸੂ ਜੀ ਉੱਠਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਹਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।³⁷ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਿਚ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਆ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਆਮ ਹਲਾਤ ਵਿਚ, ਇਹ ਗੱਲ ਸੱਚ ਹੈ।³⁸ ਯਿਸੂ ਦੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਵੀ ਰਸੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਵਿਚ ਆਇਆ ਨਾਟਕੀ ਬਦਲਾਅ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਸਬੂਤ ਸੀ। ਇਸ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਆਉਣ ਦਾ ਕਾਰਣ ਇਹਦੇ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੀ ਉੱਠੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ ਸੀ।

³⁹ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 3 ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪਤਰਸ ਨੇ ਮੂਸਾ, ਯਸਾਯਾਹ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਪਹਿਲੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪਤਰਸ ਨੇ ਹੋਰ ਵੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀਆਂ ਦੱਸੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਜੋ ਲੂਕਾ ਨੇ ਨਹੀਂ ਲਿਖੀਆਂ। ਪਰ ਇਸ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪਤਰਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਕਰਸ਼ਣ ਦਾਉਦ ਦੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸਨ।⁴⁰ਜ਼ਬੂਰਾਂ ਦੀ ਪੋਥੀ 16:8-11. ਪਤਰਸ ਨੇ ਸਪਤਤੀ ਅਨੁਵਾਦ ਵਿੱਚੋਂ ਦੁਹਰਾਇਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀ ਲਿਖਤ ਨਾਲੋਂ ਕੁਝ ਫਰਕ ਹੈ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਬਰਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ)।

⁴¹ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਵਿਚ 'ਜਾਨ' ਲਈ *psuche* (ਸਿਊਕ) ਹੈ।⁴²ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਵਿਚ 'ਪਤਾਲ' ਲਈ 'ਹੇਡਿਸ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ। ਅਰਥਾਵਲੀ ਵਿਚ ਵੇਖੋ 'ਪਤਾਲ' ਅਤੇ 'ਨਰਕ'।⁴³ਦਾਉਦ ਲਈ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ। ਪਤਰਸ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਕਰਕੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਦਾਉਦ ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਰੂਹਾਨੀ ਪਿਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੀ, ਜਾਂ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੁਆਉਣ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਦਾਉਦ ਰਾਜਵੰਸ਼ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ।⁴⁴1 ਰਾਜਿਆਂ 2:10 ਅਤੇ ਨਹਮਯਾਹ 3:16 ਵੇਖੋ। ਹੈਰੋਦੇਸ ਨੇ ਦਾਉਦ ਦੀ ਕਬਰ ਦੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੁਆਰ ਤੋਂ ਚਿੱਟੇ ਸੰਗਮਰਮਰ ਦੀ ਇਕ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਇਹ ਮਸ਼ਹੂਰ ਥਾਂ ਸੀ।⁴⁵ਦਾਉਦ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਇਕ ਦਿਲਚਿੱਕਵਾਂ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿੱਚੋਂ ਦਾਉਦ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦਿਆਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾਣਾ ਅਸਾਨ ਹੈ। 1 ਸਮੂਏਲ 16:13 ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦਾ ਆਤਮਾ ਦਾਉਦ ਤੇ ਆਇਆ (2 ਸਮੂਏਲ 23:2 ਵੀ ਵੇਖੋ), ਪਰ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਦਾਉਦ ਲਈ ਕਿਤੇ ਵੀ 'ਨਬੀ' ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ। ਪਰ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਦਾਉਦ ਇਕ ਨਬੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਜ਼ਬੂਰਾਂ ਦੀ ਪੋਥੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀਆਂ ਸਭ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹਨ।⁴⁶ਜ਼ਬੂਰਾਂ ਦੀ ਪੋਥੀ 132:11 ਵੀ ਵੇਖੋ। 2 ਸਮੂਏਲ 7 ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਸੁਲੇਮਾਨ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਵਿਚ ਦਾਉਦ ਦੇ ਵੰਸ਼ ਵਿਚ ਅਸ਼ਕ ਤੌਰ ਤੇ ਪੂਰੇ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ ਤੇ ਉਹ ਯਿਸੂ ਵਿਚ (ਜੋ ਕਿ ਦਾਉਦ ਦੇ ਵੰਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਸੀ, ਮੱਤੀ 1:1-16) ਉਸ ਦੇ ਅਸਮਾਨ ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਜਾ ਬੈਠਣ ਸਮੇਂ ਹੀ ਪੂਰੇ ਹੋਏ (2:33)।⁴⁷ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ 'ਮਸੀਹ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇੱਥੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਈ ਹੈ। 'ਮਸੀਹ' ਜਾਂ 'ਖ੍ਰਿਸਟਸ' ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ 'ਮਸਾਯਾਹ' ਦਾ ਯੂਨਾਨੀ ਰੂਪ ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਜਾਂ 'ਮਸਹ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ'। ਅਰਥਾਵਲੀ ਵਿਚ ਵੇਖੋ 'ਮਸੀਹ'।⁴⁸ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਦਾਉਦ ਨੇ ਜੋ ਕੁਝ ਲਿਖਿਆ ਉਹਨੂੰ ਉਹਦੀ ਪੂਰੀ ਸਮਝ ਹੋਵੇ। ਨਬੀ, ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਮਝ ਕਈ ਸਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਜਦ ਤਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਹੋਰ ਲੇਖਕ ਜਾਂ ਬੁਲਾਰਾ ਨਾ ਕਰੇ।⁴⁹ਯਿਸੂ ਦੀ ਦੇਹ ਕਬਰ ਵਿਚ ਇਕ ਪੁਰਾ ਦਿਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਰਹੀ। ਯਹੂਦੀ ਗਣਨਾ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਹੀ ਸਨ।⁵⁰ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੀ ਉੱਠਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਕਬਰ ਅਤੇ ਪਤਾਲ (ਹੇਡਿਸ) 'ਚੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਕਲਣਾ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਲਈ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਭ ਲੋਕ ਫੇਰ ਮਰ ਗਏ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੇਰ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਕਬਰ ਵਿਚ 'ਕੈਦ' ਹੋ ਗਏ। ਸਿਰਫ਼ ਯਿਸੂ ਹੀ ਇਕੱਲਾ ਹੈ ਜੋ ਫੇਰ ਕਦੇ ਨਾ ਮਰਨ ਲਈ ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੀ ਉੱਠਿਆ।

⁵¹ਜਿੱਥੋਂ ਤਕ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਕਸ਼ਟਾਂ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ (ਯੂਹੰਨਾ 15:18-21)। ਜਿਸ ਕਸ਼ਟ ਬਾਰੇ ਯਿਸੂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਛੇਤੀ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 4:1-3)। ਅਖੀਰ ਵਿਚ, ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਹੁਣ ਪਤਰਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜੇ ਸੁਣ ਰਹੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਾਰਣ ਮਾਰੇ ਜਾਣਾ ਸੀ (ਅਰੰਭਕ ਪਰੰਪਰਾ ਮੁਤਾਬਕ ਯੂਹੰਨਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਤਮੁਸ ਦੇ ਟਾਪੂ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਾਰੇ ਰਸੂਲ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ)।⁵²ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਹ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ (ਮੱਤੀ 22:43)। ਅਰੰਭਕ ਮਸੀਹੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ ਸੀ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 15:25; ਅਫ਼ਸੀਆਂ 1:20, 22; ਇਬਰਾਨੀਆਂ 1:13; 5:6-10)।⁵³ਯੂਨਾਨੀ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਦੋਵੇਂ ਜਗ੍ਹਾ 'ਪ੍ਰਭੂ' ਲਈ *ਕ੍ਰਿਸਟਸ* ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਬਰਾਨੀ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਜ਼ਬੂਰਾਂ ਦੀ ਪੋਥੀ ਵਿਚ 110:1 ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ 'ਯਹੋਵਾਹ' ਜਾਂ 'ਯਾਹਵੇਹ' ਅਤੇ ਫਿਰ 'ਅਦੋਨਾਈ' ('ਪ੍ਰਭੂ') ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਤਰਸ ਭਾਵੇਂ ਯੂਨਾਨੀ ਅਨੁਵਾਦ ਵਿੱਚੋਂ ਦੁਹਰਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ [ਅਨੁਵਾਦ KJV ਦੇ] ਅਨੁਵਾਦਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੁਆਉਣਾ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮੂਲ ਵਿਚ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਬਦ ਸਨ।⁵⁴ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਦੁਬਾਰਾ ਨਾ ਤਾਂ 'ਦਾਉਦ ਦਾ ਸਿੰਘਾਸਣ' ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹਦੇ ਵਰਗੇ ਕਿਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ

ਵਰਤੋਂ ਹੋਈ। ਇਹਦੇ ਬਾਅਦ, ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਯਿਸੂ ਦਾ ਸਿੰਘਾਸਣ ਹੀ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ।⁵⁵ ਪ੍ਰੀਮਿਲੇਨਿਅਲਿਸਟਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਯਿਸੂ ਇਸ ਧਰਤੀ ਤੇ ਵਾਪਸ ਆਵੇਗਾ, ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਕਰੇਗਾ, ਸੰਸਾਰਕ ਸਿੰਘਾਸਣ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ 'ਦਾਊਦ ਦੀ ਗੱਦੀ' ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ) ਉੱਤੇ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਤਕ ਰਾਜ ਕਰੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਕਿ ਮਸੀਹ ਨੇ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਰਾਜ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਾਇਮ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਭਾਵ ਉਹ ਤਾਂ ਦਾਊਦ ਦੀ ਗੱਦੀ ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਰਾਜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਦਾ ਸਿੰਘਾਸਣ ਧਰਤੀ ਤੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਵਰਗ ਵਿਚ ਹੈ।⁵⁶ 'ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ... ਕੀਤਾ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੀ ਉੱਠਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਜੀ ਉੱਠਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਯਿਸੂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮਸੀਹ ਹੈ (ਮਰਕੁਸ 14:61, 62)। 'ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਕੀਤਾ' ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿੰਦਾ ਕਰ ਕੇ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਤੇ ਪਰਗਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਹੀ ਮਸੀਹ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 1:4)।⁵⁷ ਇਹ ਤੁਲਨਾ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਓ.ਪੀ. ਬੇਅਰਡ ਤੋਂ ਸੁਣੀ ਸੀ।

ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਮਨਬਦਲੀ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ					
ਵਚਨ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ	ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋਇਆ	ਤੋਬਾ ਕੀਤੀ	ਇਕਰਾਰ ਕੀਤਾ	ਬਪਤਿਸਮਾ ਲਿਆ	ਬਚਾਏ ਗਏ
ਯਹੂਦੀਆਂ ਵਿਚ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2	“ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਛਿਦ ਗਏ” (ਆਇਤ 37)	“ਤੋਬਾ ਕਰੋ” (ਆਇਤ 38)	“ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਤੇ” (ਆਇਤ 38)	“ਬਪਤਿਸਮਾ ਲਵੋ” (ਆਇਤ 38); “ਬਪਤਿਸਮਾ ਲਿਆ” (ਆਇਤ 41)	“ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਮਾਫ਼ੀ ਦੇ ਲਈ” (ਆਇਤ 38)
ਸਮਰੀਆ ਵਿਚ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 8	“ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਤੀਤ ਕੀਤੀ” (ਆਇਤ 12)			“ਬਪਤਿਸਮਾ ਲੈਣ ਲੱਗੇ” (ਆਇਤ 12)	
ਹਬਸ਼ੀ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 8	[“ਜੇ ਤੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈਂ...”] (ਆਇਤ 37)		[“...ਜੋ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ” (ਆਇਤ 37)]	“ਬਪਤਿਸਮਾ” (ਆਇਤ 36); “ਉਹਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਪਤਿਸਮਾ ਦਿੱਤਾ” (ਆਇਤ 38)	“ਅਨਿਦ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਰਾਹ ਚਲਿਆ ਗਿਆ” (ਆਇਤ 39)
ਸੌਲਸ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 9; 22; 26		ਰੋਜ਼ਾ ਅਤੇ ਦੁਆ (9: 9, 11)	“ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ” (9: 5)	“ਬਪਤਿਸਮਾ ਲਿਆ” (9: 18); “ਬਪਤਿਸਮਾ ਲੈ” (22: 16)	“ਆਪਣੇ ਪਾਪ ਚੋ ਸੁੱਟ” (22: 16)
ਭਰਨੋਲਿਉਸ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 10; 11	“ਉਸ ਉੱਤੇ ਨਿਰਚਾ ਕਰੋ” (10: 43)	“ਜਿਉਣ ਲਈ ਤੋਬਾ” (11: 18)		“ਬਪਤਿਸਮਾ” (10: 47); “ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਕਿ ... ਬਪਤਿਸਮਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ” (10: 48)	“ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਮਾਫ਼ੀ” (10: 43)
ਲੁਦਿਆ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 16				“ਬਪਤਿਸਮਾ ਲਿਆ” (ਆਇਤ 15)	
ਦਰੋਗਾ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 16	“ਪ੍ਰਭੂ ਯਿਸੂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਚਾ ਕਰੋ” (ਆਇਤ 31); “ਪਰਤੀਤ ਕੀਤੀ” (ਆਇਤ 34)	“ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ਖਮ ਖੋਲ੍ਹੋ” (ਆਇਤ 33)		“ਬਪਤਿਸਮਾ ਲਿਆ” (ਆਇਤ 33)	“ਬਚਾਏ ਜਾਓਗੇ” (ਆਇਤ 31); “ਵੱਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਈ” (ਆਇਤ 34)
ਕੁਰਿਥੀ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 18	“ਨਿਰਚਾ ਕੀਤੀ” (ਆਇਤ 8)			“ਬਪਤਿਸਮਾ ਲਿਆ” (ਆਇਤ 8)	

ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਮਨਬਦਲੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਚਾਰਟ